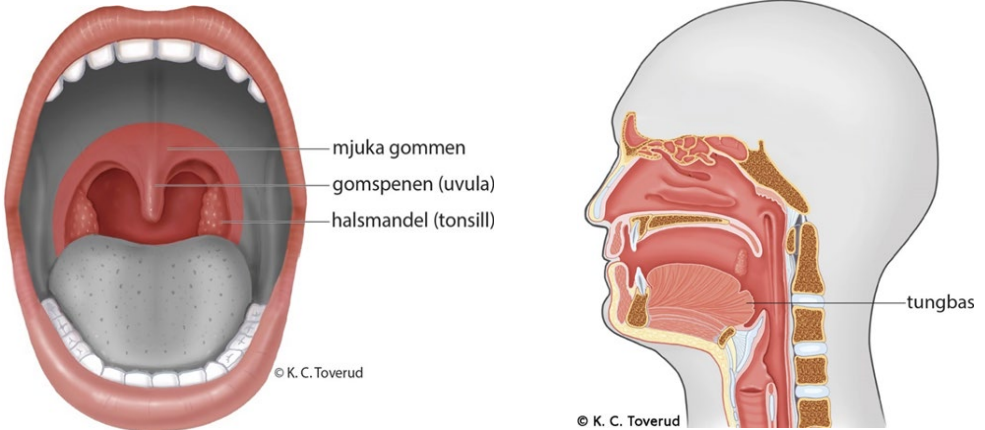

CANCER I MELLANSVALGET (orofarynx)

Cancer i mellansvalget omfattar huvudsakligen cancer i halsmandlar (tonsiller) och tungroten (tungbasen). I Sverige drabbas drygt 400 personer per år och antalet nya fall ökar. Cancer i mellansvalget är 3 gånger vanligare hos män än hos kvinnor.

Riskfaktorer

Den vanligaste riskfaktorn är en tidigare infektion med HPV-virus (gäller 85 % av tonsillcancerfallen). Tiden från smitta till att en tumör uppstår kan vara 25 år eller mer. Andra riskfaktorer är rökning och alkoholöverkonsumtion, men ibland så vet man inte orsaken.

Symtom

Symtomen är ofta ensidiga med diffusa obehag från halsen, sväljningsbesvär och eventuellt smärta, ibland med utstrålning mot örat. Många upptäcker tumören först som en knöl på halsen, dvs när en spridning har skett till en eller flera lymfkörtlar på halsen.

Utredning anpassas individuellt men består oftast av

- Vävnadsprov från tumören. Ofta görs en undersökning i narkos för provtagningen
- Röntgenutredning inkluderande datortomografi och magnetkameraundersökning.
- I vissa fall utförs även finnålspunktion (cytologi) från eventuella förstörade lymfkörtlar på halsen

Multidisciplinär konferens / Behandlingskonferens

När utredningen är klar med svar från de olika undersökningarna diskuteras resultaten på en konferens där experter inom olika områden som är av betydelse för vården vid denna tumörform deltar: Öron-, näs- och halskirurg, onkolog, käkkirurg, plastikkirurg, patolog, kontaktsjuksköterskor, kurator och tandhygienist. Vid konferensen diskuteras vilken behandling som rekommenderas i varje enskilt fall. Efter konferensen berättar en eller flera av konferensdeltagarna vilken rekommendation man kommit fram till. Det är sedan patienten själv som bestämmer om hen vill genomgå denna behandling. Ibland vill man tänka över saken och återkomma vid ett uppföljande besök.

Vi rekommenderar alltid att en närstående följer med vid besöket i samband med behandlingskonferensen

Behandling

Strålbehandling ibland i kombination med medicinsk behandling är den huvudsakliga behandlingen för cancer i mellansvalget. Behandlingen ges oftast 1 gång per dag under 6-7 veckor. Under behandlingen kan man vara hemma och komma till sjukhuset för själva behandlingen. Se utförlig information i pärmen Min Vårdplan.

Om det finns misstankar om kvarvarande tumör i lymfkörtlar på halsen 3 månader efter avslutad strålbehandling utförs en kompletterande röntgenundersökning (PET-DT) och i vissa fall en kompletterande operation på halsen.

Vid små tumörer i gomspenen och mjuka gommen rekommenderas oftast kirurgi.

Rehabilitering

Syftet med cancerrehabilitering är att förebygga och minska de fysiska, psykiska, sociala och existentiella följderna av cancersjukdom och behandling. Målet är att du ska fungera och må så bra som möjligt. Rehabiliteringen börjar redan under din behandling. Många olika yrkesgrupper arbetar med cancerrehabilitering. Se kapitel 7 Cancerrehabilitering i pärmen Min vårdplan.

Uppföljning

Alla patienter följs i 5 år efter avslutad behandling. Under de första två åren sker kontroll var 3:e månad, därefter var 6:e månad under tre år. Kontrollerna ske vanligen växelvis hos öron-, näs- och halsläkaren och onkologen